

Marija Rošćić Paro

Kajkavsko spravišće - Zagreb

KRATKA KULTURNA ISKAZNICA KAJKAVSKOGA SPRAVIŠĆA I ČASOPISA KAJ

Predstavljanje *Kajkavskoga spravišća* i časopisa *Kaj* u Roču – osnovne naznake

Kajkavsko spravišće – društvo za širenje i unapređivanje znanosti i umjetnosti, udruga 252 znanstvenika i umjetnika – nastalo je 1974. godine (iz KUD-a “Ksaver šandor Đalski” osnovanog 1973.). S desetak stalnih programa godišnje - djeluje na cjelokupnom i opsežnom (povijesno-kulturnom i zemljopisnom) kajkavskom govornom području RH koje obuhvaća 8 hrvatskih regija / županija (od Međimurja, Hrvatskoga zagorja, Prigorja, Moslavine, Podravine, Turopolja, kajkavskih središta, gradova Zagreba, Varaždina... i njihovih županija, goranskoga kraja do čakavsko-kajkavskih govora središnje Istre).

Najznačajniji trajni programi Kajkavskoga spravišća, uz izdavačku djelatnost, jesu: Tribina, Jezičnica kajkaviana, Hrvatski književni putopis, KAJ & ČA: prožimanja i perspektive, znanstveni skupovi / kolokviji, čak 5 poticajnih natječaja suvremene afirmacije skoro svih književnih žanrova, te živih kajkavskih govora (natječaji za kajkavske i čakavske literarne radove učenika srednjih škola RH, za kratku kajkavsku prozu, književni putopis, za istraživanje zavičajnih idioma...), pokroviteljstva, izložbeno-likovna djelatnost (Galerija KAJ)... itd.

Predsjednici Kajkavskoga spravišća (od 1974. do danas): dr. sc. Đurđica Cvitanović, dr. sc. Josip Adamček, dr. sc. Ivan Očak, dr. sc. Dragutin Pavličević, Rudolf Malenovski, dipl. prav., akademik Miroslav Šicel, prof. dr. sc. Zvonko Kovač

KAJ – časopis za književnost, umjetnost, kulturu od 1968. godine – kad ga je kao (književno)povijesni i stvaralački projekt (ujedno i ostvarenje Krležine želje) pokrenuo književnik i filmski scenarist *Stjepan Draganić* bavi se slojevitim semantičkim okruženjem svojega imena – *kaj* - sveukupnom jezičnom, kulturno-povijesnom i umjetničkom podlogom kajkavskoga govornoga područja RH kao temeljnim vrijednostima matične hrvatske kulture i znanosti. Znanstvenog je i publicističkog profila, dvomjesečnik, s desetak stalnih rubrika i više od 20 uglednih znanstvenika i umjetnika – suradnika u svakom broju. Nakladnik mu je (od 1975.) Kajkavsko spravišće.

Naslovi rubrika najbolje oprimjeruju njegov časopisni i tematski profil:

Suvremena kajkavska književnost, Književno-jezične korelacije, Dječja kajkavska književnost, Kajkaviana danas, Iz hrvatske (staro)kajkavske baštine, Kajkavski prijevodi, Jezičnica kajkaviana, Graditeljsko nasljeđe, vrtna arhitektura, Plemstvo i svećenstvo u hrvatskoj povijesti i kulturi, Tradicijska kultura, Povijesne teme, Likovne teme, Glazba, folklor, običaji, Ljudi i krajevi – duhovni krajobraz, *Kaj & ča*, Hrvati kajkavci u iseljeništvu, Kronika kajkaviana, Ogledi, osvrti, prikazi... Autor je likovnog rješenja naslovnice akad. slikar-grafičar Frane Paro.

U prilog dostojanstvu povijesti i suvremenosti kajkavskih krajeva, te kontinuitetu kajkavske književnosti i jezika, KAJKAVSKO SPRAVIŠĆE i KAJ objavili su više od 390 redovitih i posebnih izdanja, od kojih su mnoga monografskog i antologijskoga tipa, često prvi i jedini zapisi o kajkavskom kontekstu i korpusu naše kulture (npr., više desetaka tematskih svezaka o pojedinim krajevima, umjetničkim znamenitostima Zagreba, 15-ak o pavlinskom kulturnom nasljeđu, značajnicima, 20-ak književnih pregleda, panorama, 6 antologija sveukupne kajkavske književnost, od kojih čak četiri antologije sinteze prof. dr. Jože Skoka).

Kajkavski integritet sveukupne hrvatske kulture i znanosti, u podacima o časopisu KAJ mogli bismo sažeti ovako:

od 1968., u nepunih 47 godišta objavljeno je 329 brojeva *Kaja* u 229 sveska, na približno 35.000 stranica;

Kajevu bibliografiju objavljenih radova (koju je priredila i usustavila autorica ovih redaka, i to u 14 tematskih područja i 4 podskupine) - čini oko 4000 autorskih bibliografskih jedinica, blizu 2000 suradnika (više od 1000 odraslih i nešto manje dječjih - ukratko, od akademika do osnovnoškolaca). *

Pojavljujući se 118 godina po prestanku izlaženja *Danice zagrebečke*, uloga je *Kaja* posvjedočiti o kontinuitetu kajkavske književnosti, stanju duha i materinskog kajkavskog jezika u povijesti i suvremenosti.

Kaj je periodik sveukupnosti kajkavskog govornog područja, ali i jedan od "najzagrebačkih" časopisa. Činjenica da je bio temom nedavno obranjene doktorske disertacije Maria Kolara i ocijenjen najznačajnijim medijem kajkavskog indentiteta, kao i to da je uvršten i obrađen unutar projekta Bibliografije hrvatske periodike 2. polovice 20. st., na Filozofskom fakultetu u Zagrebu – dodatno govore o njegovu značenju.

Glavi i odgovorni urednici časopisa (od 1968. do danas): Stjepan Draganić,

---

* Dodatne informacije o *Kaju* vidljive su na portalu hrvatskih znanstvenih časopisa *Hrčak*. Upućujemo na cjelovitu Bibliografiju *Kaja* (1968-2010) autorice M. Roščić Paro, br. 3-4/2011., te na *Kajevu* „kulturno-znanstvenu iskaznicu“ (br. 3/2009.), objavljene na istom portalu (*op. ur.*).

književnik, dr. sc. Ivo Kalinski, književnik, mr. sc. Ernest Fišer, književnik, dr. sc. Božica Pažur

Kajkavsko spravišče djeluje u tri osnovna područja djelatnosti:

- a) izdavačka djelatnost u redovitim i posebnim izdanjima;*
- b) kulturno-književne i znanstvene manifestacije;*
- c) izložbena djelatnost*

u 7 stalnih programa i njihovih projekata:

KAJ – časopis za književnost, umjetnost, kulturu (47 godina)

JEZIČNICA KAJKAVIANA /radionica za mladež (14 godina)

TRIBINA Kajkavskoga spravišča (21 godina)

KAJ & ČA: prožimanja i perspektive (15 godina)

Izložbe u GALERIJU KAJ (12 godina)

HRVATSKI KNJIŽEVNI PUTOPIS (8 godina)

Posebna izdanja /knjige unutar biblioteka Kajkavskoga spravišča (45 godina)

O suradnji dvaju sabora

Suradnja *Kajkavskog spravišča*, kojim predsjedava prof. dr. Zvonko Kovač, književnik i znanstvenik, s Čakavskim saborom datira još od 1973. što uvijek s ponosom ističemo i ponavljamo! Tada je cijeli svezak časopisa KAJ (6/1973) bio posvećen Bužeštini i čakavsko kajkavskim govorima središnje Istre. Taj svezak KAJ-a bio je znakovito naslovljen “Srce Zagorja u srcu Istre”, a Kajkavskom je spravišću i njegovu glasilu KAJ - koji ove godine obilježavaju svoju 47., odnosno 40. obljetnicu kontinuiranog izlaženje i djelovanja - namro ugledne suradnike kao što su, među ostalim časnim imenima, akad. Josip Bratulić i književnik Miroslav Sinčić.

Naši današnji čakavski domaćini, pjesnik i svestrani kulturni djelatnik šireg čakavskog govornog područja, gosp. Vladimir Pernić i Mirjana Pavletić, predsjednica Katedre Čakavskog sabora Roč i ravnateljica POU Buzet, postali su nam suradnicima deset godina kasnije. A tu su još i kulturni djelatnici Vilma Zohil Unukić, dugogodišnja tajnica Čakavskog sabora, književnici: Boris Biletić, Milan Rakovac, Daniel Načinović, Marija Trinajstić, Nada Galant, Tomislav Milohanić, Evelina Rudan, Vlasta Juretić, Vanesa Begić, Mate Ćurić... i brojni drugi!

Program KAJ & ČA: PROŽIMANJA I PERSPEKTIVE – pokrenut je 2000. godine, ostvarujući osnovne ciljeve:

- povezivanje hrvatskoga kulturološkoga prostora u obliku programskoga povezivanja naših dvaju sabora – Kajkavskoga spravišča i Čakavskoga sabora;
- suvremeniji i sustavniji pristup kajkavskoj i čakavskoj jezičnoj, povijesnoj i

umjetničkoj podlozi kao temeljima matične hrvatske kulture;

- objava raznolikih zajedničkih izdanja; povezivanje hrvatskog kulturnog prostora suradnjom srodnih udruga u kulturi.

Suradnja se očituje u tri **projekta**:

- KAJ & ČA književni krug;

- KAJ & ČA kolokvij;

- Biblioteka: KAJ & ČA: SUSRETI.

U projektu KAJ & ČA književni krug / kolokvij održano je 10-ak pjesničkih susreta / kolokvija.

Godine 2004. Kajkavsko spravišće pokrenulo je **biblioteku KAJ & ČA: Susreti**. Dr. sc Božica Pažur autorica je koncepcije programa i Biblioteke.

U Biblioteci je objavljeno 6 knjiga:

“Kaj & Ča prožimanja i perspektive” knjiga “programatskog sadržaja” o suradnji dvaju sabora – Kajkavskog spravišća i Čakavskog sabora (2004.)

četiri pjesničke zbirke (kajkavski pjesnik i čakavski pjesnik!):

- Božica Pažur / Daniel Načinović: “Manutekstura” (2006.)

- Ivo Kalinski / Vladimir Pernić: “Cicirici & Senjali” (2007.)

- Joško Božanić / Zvonko Kovač: “Co, kaj?” (2009.)

- Stanislav Petrović / Miroslav Sinčić: Zvoni & Vitar (2012.)

Frane Paro: Glagoljska početnica (3. izdanje, obnovljeno i prošireno, 2010.)

Likovnu opremu Biblioteke potpisuje sveuč. prof. Frane Paro, akad. slikar-grafičar.

***

U časopisu KAJ, u rubrici *Kaj & ča*, objavljeno je 56 priloga koje potpisuju 34 autora (Miroslav Sinčić autor je 6 bibliografskih jedinica!).

U rubrici *Osvrti / recenzije* Vanesa Begić autorica je čak 15 priloga. Usto, rezultati samo četiri natječaja za čakavske literarne radove učenika srednjih škola RH - i to objavljenih 36 poetskih i proznih radova visokih estetskih dosega 25-ero srednjoškolaca iz 18 srednjih škola (od Buja, Pazina, Pule, Zagreba, sve do Bola na Braču, Biograda na Moru, Hvara, Splita, Makarske...) – unutar programa *Jezičnica kajkaviana*, dovoljno govore o opravdanosti kulturološkog djelovanja *Kajkavskoga spravišća*: njegovoj saborskoj djelatnoj konstituciji (kao što mu i ime govori), s upućenošću na kreativni potencijal mladih, ali i na povezivanje sveukupnoga kulturnog prostora temeljem tronarječne hrvatske *ča-kaj-što* jezične zbilje. Itd., itd. ...